

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Julius 4-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Lord Major *Wood*, a' ki *Combé* helyett a' Parlamentum tagjává választatott, minden választójinak kijelentette a' közönséges levelekben köszönetét. Igéri, hogy semmit el nem mulat, a' mivel csak benne vetett bizodalnokokat megérdemelheti. A' többek között ilyen nyilatkozatást tesz magáról, hogy a' Parlamentum megváltoztatását, — a' nyomtatás szabadságának megerősítését, — és azt sohasem szűnik meg eszközölni, hogy az olyan Törvényeknek felfüggesztése meggátoltasson, mellyek a' magános személyeknek bátorságára, és szabadságok fenntartására szükségesek.

Tudjuk már, miben van *Vatsonnak* a' dolga. Ki hallgatta a' Törvényszék elébb az ellene, — azután a' mellette lévő tanúkat. Ezen utolsó rendűek között legelső volt *Hunt*. Ezután tartották a' vádoltnak két Prókátorai *Wetherell*, és *Copley* urak védelmező beszédjeiket. Mikor ez meg esett, Lord *Ellenborough* azt kérde *Vatson*tól, hogy akar-e magát valamit védelmezésére mondani? *Vatson* erre ezt felelte: „Védelmezőimnek nékes előadásai után nagy fennlátás volt nálam, nekem csak leg kisebbet is állani akarni. Azt az egyet azonban meg is mondhatom, hogy nekem sohasem az meg nem fordult az eszemben, hogy én a' bevett, Királybót, Lordokból, és közönséges polgárokból álló Conventustól fel forgatná igyekezem.” —

E' meg lévén a' Prókátorok berekesztő beszédjeikhez fogtak. — Jun. 16-dikán estvéli 6 órakor 20 minutakor mondotta ki a' *Jury* 2 órai tanakodás után az íleletet. Igen nagyon kedvez ez *Vatsonnak* 's társainak. Nem úgy nézetnek ők abban mint Felsőbántók, vagy Országháborítók, hanem csak, mint a' tsendességnek meg zavarói. És éppen ezért uj per kezdődik ellenek, melly a' *Midlesexi* Törvényszék előtt fog folyni. — Sir *Wilson Robert, Bruce, Grey*, és *Holland* urak több nagy tekintetű férfialkal egyetemben rendszerént mindég jelen voltak a' tanácskozásokon. — Mikor az *Attorney General* kijelentette, hogy más egyéb vád nincs a' vádolttak ellen, a' Fő Bíró Lord *Ellenborough* parantsolta, hogy szabadon bocsáttassanak. A' Törvényszéknek tagjai erre nézve azt kívánták, hogy egyenként, és úgy távozzanak el, hogy észre ne vegyék őket, a' mit a' Lord helybe hagyott, és azt parantsolta, hogy azonos szoros folyosón kell őket ki vezetni, mellynek ajtaja közel a' Törvénytévő helyhez vagon. *Vatson* maga azt kérte, hogy Prókátorával együtt azon a' földalatt menő uton vezessék ki, melly a' Felső Háza való menetelnél végződik. Abban a' szempillantásban, mellyben a' *Jury* lámondta a' szententziát, ugy tele tölt a' *Westminsteri* palota udvara, és a' közelebb lévő útszak emberekkel, hogy se ide se oda menni nem lehetett. Mihelyt ezek között a' *Vatson* megszabadulása híre elterjedt, iszonyú lármával jelentet-

ték ki azon örömeiket. *Watson* prókátórával együtt sok tsavargásokat tett, úgy értek ennek a házához, a hol együtt ebédelték. Ezután egy útszán állangó kotsin *West* úrhoz ment *Watson*; *Wych Streetbe*. *Holbornban* a nép reá esmert, lovait a kotsiból ki fogta, — és így húzták magok *West* úrnak a házáig, a hol *Watson* a kotsiból kihágott. A nép soká az ajtó előtt állott össze gyülekezve, és kényszerített minden kotsisokat, kik az ott körül belől álló vagy el menő kotsikon voltak, hogy kiáltásuk ezt: *Éljen Watson!* Itt a nép átallyánfogva azt kívánván, hogy hadd láthatná *Watson*, *West* úr egy ablakból így beszéltle az első emeletből: „*Uraim! Watson* urat az ő sok útai, melyeket Towerből a Törvényszékhez kellett néki tenni, és a nagy figyelmezés, mellyel perét folytatta, annyira el bádgyasztották, hogy lehetetlen néki az Urak előtt meg jelenni. Meg bhotsáसानak hogy arra kell kérnem az urakat, hogy okosan és illendően viseljék magokat, mert törvény's igasság szerént az urakat tsak egy Tiszviselő személy egybe el széleszthetné. *Watson* ur köszöni általam éránta kijelentett jó kívánásaikat az uraknak, örökre be lesznek szívébe azok nyomva; érzéseit nyelve nem tudja ki beszélleni. (Ékkor tapsoltak). — *Uraim!* Megjelenik ő, reméylyén hogy azután baha térnek az Urak. Egy palatzk jó ó hort is kiiszik az urak' egészségéért.“ *Világot! Világot!* Ezt kiálták minden felől, — melyre *West* úr ezt mondotta: Lesznek. Erre *Watson* meg mutatta magát egy ablaknál. Egő gyertyák vették körül, — több izben meg hajította magát, mikor el távozott kezét szívére tette. — A tapsolást nem lehet leírni, melly ezt követő, *Watson* bádgyadtak látszott. *Haza! Haza!* mindenfél ez a kiáltás harsozott. S így éjfél tájban elszéllédt a soliaság. Ezután *Watson* *Holles Streetbe*, a feleségéhez ment, a ki éppen gyermek ág-

ban feküdt. Innét testvérjéhez, a kinél hált is. *Towernél* is igen sokan össze tsüdülték. Mikor a nép azt a kotsit, mellyen *Watson* *Westmünsterbe* vitetett, üresen látta vissza térni, minden ki gondolható módon ki jelentette örömét. Londonban a tsendesség tsak egy szempillantásig zavarodott meg a nép tolongása által. Külömben semmi rendetlenség nem esett.

Ennek a *Watsonnak* a *Courier* nevű Angliai ujjság' Jun. 17-dikén kijött darabjában illyen szavak adódnak a szájába, mellyeket ő akkor, ha még *Spafeldsben*, vagy akárhol egyébütt valami zenebona ünne ki magát, a leg igasságosabban el mondhatna: „*En a Britanniai Igazgatást tyrannussággal vádoltam; a Ministercek magok viseletét szabad kényünek mondottam. Úgy állok most itt, mint élő tanubizonysága annak, hogy mind ezen vádjaim nem igazak. Sohó a Világon szebben nem folyhatott volna perem. Egy törvénynek sem tekinték ki a nyakát. Védelmezésemnek minden szabados eszközeivel élhettem. A *Juryt* fel nem bujtották ellenem. Ne hallgassatok hát azokra a lázszasztókra, a kik az emberi böltességnek illy ditső alkotmányát le akarják dönteni. Vessetek tsak egy pillantást azokra a következőzésekre, mellyek innen származnának. A Szabadság tsak a szájban, az Uralkodók' szivekben pedig tyrannusság lakozna. Ezek ismét leg buzgóbb Barátjaiknak's magasztalóiknak áldozatává lennének. A törvényszékek nem igasság szolgáltató helyek lennének, hanem lázszasztás-ítélőhelyei. *En* magam hogyha a szabadságnak ezen ujj uralkodása alatt egy illyen törvényszékelött lettem volna, az én szinlett perem tsak arra való lett volna, hogy nézőim a vesztőhelyre kísértek volna annak végeztével.“*

Más nap, hogy *Lord Harrowby* a Felső házban benyújtotta, ki jött mindjárt nyomtatásban az *Ország' állapot-*

ját illető irások megvi'sgálására rendelt Titkos Biztosságnak jelentése Londonban. Nem egyéb az, mint annak le rajzolása, hogy mitsoda állapotban vannak az Észak felé fekvő Tartományok. Hogy nem pusztá hang békélelenségnek innen jött híre, hanem a' valósággal meg esett történet az, az említett irásban ez megemertetik. De ennek az oka nem annyira a' szükségben mint *tistenkáromló, és láz-
zasztó irásoknak a' népközt való forgá-
sában, és tüzelő beszédeknek tartá-
sában* keresetlik. Magasztalja a' Biztos-
ság szemességekért a' Tiszviselőket, és az Igazgatást, hogy minden tilkon sorrallt veszedelmek, ki ütések elő t'jővel elébb ki tudódtak, és el nyomattak. Le írja a' *Mancheteri, — Dewonshirei, — York-
sirei, — Nottinghami, — Sheffieldi,
— Birminghami* 's a' t. titkos szöveteke-
zéseknek veszedelmes voltokat. — Tsak az jön ki a' végin belőle, hogy a' *Végre
hajtó hatalom'* közelébb történt nevedé-
désének lehet egyedül a' tsendesség' hely-
raállását köszönni, és így a' *Habeas Cor-
pus Aktának* fel függesztését továbbra
kell halasztani.

B r a s i l i a i

A' már közlöttken kívül, még egy Ill-dik Proklamatiója is van a' *Báhiái* Kormányozónak Gróf *Arkósnak* a' *Fernambukói* Lakosokhoz; melly is így van:

Fernambukói Lakosok! A' *Báhiái* seregek utban vannak *Alagoas* Tartomá-
nya felé, hogy abban mindenselé a' Por-
tugalliai zászlót lobogtassák. Minden *Fer-
nambukói* lakos, a' ki ezen seregekkel
magát öszve nem kaptsolja a' lázadták
ellen, agyon lövetik. A' Portugalliai Flot-
tának, melly a' *Fernambukói* kikötőhe-
lyet ostromolja, meg vagyon hagyva, hogy
a' várost földig le rontsa, és mindent
kardra hányjon, ha tsak Urunk' 's Kirá-
lyunk' Kormányja tüstént helyre nem áll.
Semmi alkuba nem fogunk ereszkedni;
mellynek legelső feltétele e' nem lenne,

hogy vagy a' lázszakasztók' fejei kiadattassanak,
vagy bizonyosan meg kell hallni. Jól
meg kell érteni, hogy mindennek szabad
reájok mint Farkasokra löni.

Rölt Báhiában Mártz. 24-dikén 1817.

G. Arkos.

A' *Loyd* kávéházában Londonban Ju-
nius' 13-dikán ilyen jelentést függeszte-
tett ki a' Kormányszék: hogy a' *Bahia-
ban* lévő Nagy Britanniai Consulnak tu-
dósításai szerint ohajtani kellene, hogy
azok az Anglus hajók, mellyek *Pernam-
bukóba* küldetnek, elébb térnének be *Ba-
hiába* annak meg tudására, hogy miben
van ott a' dolog.

Azon ajándékok között, mellyeket a'
Brasiliai Udvar *Ausriába* küldött, vagy-
nak két igen gazdag Rend-Dekorációk is,
mellyeket a' Király *Károly* fő Hertzeg-
nek, és *Metternich* Hertzegnek rendelt.
— A' Keronázást dihető akkorra halaszt-
ja a' Portugalliai Király, mikor Felséges
Herczeg Asszonyunk *Rio-Janeiróba* meg-
érkezik.

A' *Brasiliai* és Spanyol Udvarok kö-
zött fenn forgó egyenetlenségnek helye-
sen való megértésére szolgál ez a' jegyzés,
mellyet a' Port. Követ Gróf *Palmella L.
Castlereághnak* mint a' Britanniai Stá-
tus' külső dolgokban lévő Titoknoljának
e' f. Esztendőben Mártz. 17-dikén által
adott. Annak a' veleje ez:

„Mikor az Ezüst folyóvize (*La Pla-
ta*) mellett fekvő Spanyol tartományok a'
támadás' metelyétől legelsőben megkübul-
tak, tüstént intézeteket kellett a' *Brazi-
liai* Udvarnak tenni azeránt, hogy a' ze-
nebonáskodóknak Tartományába való be-
szivárgásokat meg gátolja. Szívén feküdt
tsak magának a' támadás' tüzének oltása
is. De meg is kérte ötet a' *Montevideói*
Kommandáns *Elio* Generális VII. *Ferdi-
nandnak* a' nevében, hogy neki *Buenos-
Ayres* ellen küldene segítséget. Hanem
ez a' Fő Vezér a' kért segítséget maga nem

válalta el. Végre által adta 5. *Montevideót* az Insurgenseknek, kik ekkor osztán a' *Brasiliai* szelleket fenyegették, és veszedelmes szövetezéseket forraltak az Indusokkal, és Szeretsenekkel. Minekutána VII. *Ferdinand* Király Thronusát ismét visszanyerte, meg kérte a' *Madridi* Udvar a' *Rio Janeiroit*, hogy a' *Brasiliai* kikötőhelyekbe fogadná be egy Hajóját, melly az Ezüst folyó vize körül fel-lázadt tartományok ellen vagyon rendel-ve. A' *Brasiliai* kormány erre a' jelentésre a' leg tisztább egyenes, és jó szívűséggel válaszolt. Megparantsolta a' *St. Chararínai* és *St. Pedroi* Kormányozóknak, hogy a' Spanyol seregek számára nagy életos tárházakat állítnának fel. Még azt az ajánlást is tette, hogy ő maga is dolgozik *Buenos Ayres* ellen. De a' Spanyol Flottának egyszerre más rendeltetése lett a' nélkül, hogy a' *Brasiliai* Udvarnak csak leg kisebb jelentés lételett is volna, sőt csak sejdített volna is ez valamit. Ebből elég nyilván láthatta *Brasilia*, hogy maga erejére kell néki támaszkodni, hogy az Insurgensek' támadását el nyombassa. *Artigas* ezeknek egyik fejek naponként unalmasabb és vakmerőbb szomszédá lett. Az általa bitangolt tartományok' szomszédságában lévő *Brasiliai* vidékeket fel lázasztani igyekezett. Meg is tette a' próbát a' 7 *Missióknak*, és az egész *Rio Grande* Tartományának felzendirésében. Mit volt mit tenni a' *Brasiliai* Udvarnak egyebet, minthogy katonáit a' szélékre el küldötte, részszerént maga oltalmazása, részszerént az Insurgensek' meg zabolása végett. Parantsolatot adott seregeinek, hogy *Artigast* az Ezüst folyó vize' jobb partjáról kergesék el. A' *Madridi* Udvar 1816. Nov. 8-dikán protestált a' Portugallusoknak a' Spanyol földre való bemenetelek ellen. Erre az volt a' felelet, hogy mikor Spanyol ország maga régi zenebonás jobbjait sem tudjaziablán tartani, éppen niuts

jussa más felső Hatalmasságot meg akadályoztatni, hogy ez magát ugyan azon lázadtak ellen ne oltalmazza. A' *Buenos Ayresi* Kormányzék *Lecor* Port. Generálisnak is elébe terjesztette *Montevideo* meg szállásának igasságtalan voltát; de a' fejetlenség' állapotjával mentette ez is magát, sőt ugyan annak tekintetéből még ki is szabta, hogy egész az *Uruguay* partjáig szükségesképpen meg kellene ezen vidékeket fegyveresekkel rakni, ki nyilatkoztatván azomban, hogy Portugallianak éppen nem célja az, hogy foglaljon, és hogy seregei a' kijelelt határokat által hágni nem fogják. Midőn O. Leghűségesebb Felségének Követe ezt Udvarának parantsolatjára közönségessé teszi, ki nyilatkoztatja, hogy Urának éppen nem szándéka *Montevideót* zálog gyanánt meg tartani *Olivenza* helyett, mellyet Spanyol ország a' Bétsi Congressus' Aktái ellen keze között tart, hanem hogy egy zenebonáskodó tartományt katonáival megszállva tartson addig, míg nem látni lehet, hogy mire üt ki a' Spanyol Ország és Insurgensek között lévő visszalkodás? Ebből a' jegyzésből lehet látni, hogy a' *Brasiliai* Udvarnak semmi kifogása sins azon Hatalmasságoknak közbevetések ellen, kik erre magokat az ő 16-dik Már-tziusi Jegyzésekben ajánlják, a' melly Jegyzés mindazáltal még akkor nem lehetett esmeretes *Rio Janeiroban*, mikor a' parantsolat a' Portugalliai Követ számára Londonba el indittatott.⁶⁶

Portugallia.

A' *Lisbonai* öszve esküvésre nézve Május' 31-dikén e' következő Proklamációt adták ki az Ország Kormányozói:

„Azon öszveesküvés' felfedeztetésének következésében, mellyet némelly Hazárúlok koholtak, kiknek a' Portugallusokkal velek született Haza' 's törvény szeret' szégyenére, a' volt a' plánumjok, hogy egy revólúziós Kormányzékot ál-

litsanak fel, — a' kik magok, vagy követőik által a' közönség előtt hamis híreket hinteggettek el, hogy szövetségeseiknek igazi tüzlját 'el tilkolták, mely szerint, ha az el sülhetett volna, ennek az országnak a' fejtelenség ijedelmeibe bukni, 's Portugalliában azoknak a' vér- és pusztulás-szénéainak kellett volna megújjulni, mellyek a' mi időnkben ama szerentsélen Frantzia országot pusztították, — a' kik annyira megvakultak, hogy azt hiszik, hogy az a' nép, és az a' nyáj, melly a' Vallás, a' Monarchia, és a' Haza leg hibebb őrállója, és oltalmazója volt, 's még most is az, holmi gyalázatos, és utálatra méltó Lázasztóknak tsalogatásaikra figyelmezhet;

továbbá azt akarván, hogy minél hamarébb ki tudódjanak ezen szörnyű és utálatos gonoszságnak részesei a' végre, hogy a' bünösök a' törvény szorossága szerint megbüntetődjenek, az ártatlanoknak pedig ártatlansága ki süljön:

a' Király a' mi Urunk azt parantolta, hogy mihelyt a' már munkában lévő vizsgálódásnak vége lesz, a' per annak módja szerint az illető törvény szék előtt kezdődjék el, — mellyre nézve Gomez Ribeiro Dr. úrnak különösen meg hagyatik, hogy részéről köteleességét pontosan véghez vigye.

Költ a' Kormányszék Palotájában Máj. 31. dikén 1817.

Olhao Marquis.

Borba Marquis,

Menezese Souza Jós. An.

és *Dr. Nogueira Rikhard*
Raymund.

Német Ország.

A' Hanseai kereskedő szabad városok a' Frankfurti Gyűlésben e' f. Hónap' 16. dikán bejelentették az Afrikai Tengeri rablóktól való félelmeket, és igasságos panaszokat. Nem tsak abból az okból ajánlották ők ezen dolognak figyelemre méltó voltát; mivel a' kereskedést hátrál-

lató félelmen kívül, rémitők magok azok a' károk is, mellyeket az ezen Rablóknak kezekbe esők vallanak; hanem a' pestisre nézve is. Melly könnyen meg esbetne ugyan is, hogy a' pestis be kapna az Északi tartományokba is, a' hol külömbensints rendelés még eddig tere a' 40 napi *Kontumacziáról*? A' gyűlés mindjárt felvette ezt a' jelentést, és azt végezte, hogy egy különös Biztosságra bizódnék annak jobban való megfontolása. Ki is nevezettek azonnal e' végre a' Prussziai, Belgiumi, Oldenburgi, 's a' Szabad Városok részéről jelenlévő Követek.

A' Berliini levelekből más ujjságok ilyen történetet jegyzettek ki:

Reménytelenül esett *Molitor* v. *Molnár Bernhard Jánosnak*, egy igen veszedelmes Vallási Szekta' fejének felfedeztetése, 's elfogása. — Ez a' szánakozásra méltó balgatag *Kösztheimba* való fi *Mainz* mellett. Ferentz Szerzetebeli Barát volt valaha, hanem ebből a' Szerzetből ki alott. Mintegy 30 esztendő, — kedves ábrázatú, és *Istenkövetének* nevezi magát. 1813-ban Német ország' felszabadulásáról való próféta'lgatásai által akart magának tekintetet szerezni; de ötöt ekkor nem egyébnek mint egy szegény együgyű álmódózónak tartották. Azonközben, majd tsak hamar más dolgokat tanított, többek között, hogy ő VII. Pius Pápanak követője, és a' *Göszweinsteini* (ez egy butsul járó hely *Bambergh*hez 10 órányira) Templomban a' Szent Háromságtól Pápává fel is kenetett. Erre nézve valósággal Cardinális ruhát is viselt, mellyet még fél esztendővel ez előtt tsináltatott. Már Napoleon is hajhászta őtet. De minden lesekét ki tudott kerülni. A' szegény *Ditwari* Papot annyira el tudta ámítani, hogy ez ötöt magánál rejtegette, és *Szentséges Attyának* titulálta. Ugyan is azt ígérte neki *Molitor*, hogy mihelyt a' R. Pápai székre felhághat, őtet egybe Cardinálissá, hugát pedig Apátza fejedelemsz-

szonnyá teszi. Azt meg kell adni neki, hogy szép tulajdonságokkal bír. Nevezetesen sok nyelveken beszéll, és mindenhez hozzá tud szólni. Sok követői ragynak, és nagy szerentse hogy kézre került. — Egy másik *Márton Mihály* nevű paraszt pedig csak tsupa kéz rátevésével gyógyít.

B é t s.

A' múltt Junius' 6-dikán tette a' *Veneziai* szerentséltető Küldötség ő Felsőgeknél udvarlását: Gróf *Garcia Alfons*, Császári Királyi Kamarás, Valóságos Titkos Tanácsos, és a' *Veneziai* Kormányzéknek Vice Elölülője, vezette a' Követ urakat, a' ki egyszersmind ő Felsőgeknek ékes beszéddel kijelentette Küldöjki nek alázatos mély tiszteleteket, és jó kívánásaikat. Császár és Császárné ő Felsőgek is, hogy boldog házassági életelen örvendenek, annak kedvesen való vételét, hasonló ékes beszéddel kijelenteni kegyesen méltóztatták.

Méltóságos Gróf *Aponyi* urat, ő Cs. Kir. Felsőge' Valóságos Kamarássát, és a' *Toscanai* Nagy-Herczegi Udvarnál lévő Követét, az *Austriai* Császári *Leopold-Rendje* Comendatori keresztjével méltóztatott ő Felsőge megajándékozni.

A' *Florentziai* ujjság szerént *Leopoldina* Fő Herczeg Asszony a' múltt Junius' 13-dikán délelőlti 11 órakor érkezett meg oda. A' *Toscanai* Nagy Herczeg messze elébe ment, és maga vezette az új Világ' Királynéját a' *Pitti* nevű palotába be. Itt a' Nagy Herczegi Familián kívül, a' *Nápolyból* meg érkezett fő Herczeg Asszony *Mária Clementina*, férjestől együtt fogadta ő Fő Herczeg Asszony-

ságát. Egyszerre érkeztek meg ugyanoda (Státus, — Conferentiás, — és a' külső Dolgokra ügyelő Minister *Metternich* Herczeg, mint Cs. K. megbatalmazott általadó Commissárius; és több nagy Méltóságú személyek.

A' *Florentziából* jött Junius' 28-diki tudósítások szerént még mindég ott mulat a' Portugalliai 's Brasiliai Korona örökösének hive, ő Cs. Kir. Fő Herczeg Asszonysága minden kíséruivel egyetemben. Lakik a' Nagy Herczegi *Poggio Imperiale* nevű kastélyban, egy mértföldnyi távolságra *Florentziától*. Annak a' Hajósseregnek, melly a' Fő Herczeg Asszonynak *Livornóbol Brasiliába* való vivésére rendeltetett, meg érkezése mind eddig el késétt. Hihető hogy a' Hajós katonaságnak a' miatt lett megosztatása okozta azt, mivel annak némelly részét *Fernambuko* ellen kellett küldeni. És mint hogy ez a' történet két három hétbe könnyen bele kerülhetett, leg alább mind öszve annyira telő időt el húzott: tehát alig fog a' Fő Herczeg Asszony ennek a' most folyó Hónapnak feléig hajóra ülhetni.

Azt írják leg ujjabban Romából, hogy a' szentséges Atya' egésége jobbul.

A' jövő Kedden, úgy mint *Julius*' 8-dikán abban a' ditsösséges épülethen, mellyet a' Portugalliai Követ *Marquis Mariaálva* *Leopoldina* Fő Herczeg Asszonynak ő Leghüségesebb Felsőgével meg esett öszve kelésére építettett az *Augartenben*, és a' mellyet ugyan az a' szükölködők' segítésére öszveállott Társaság' használására ajánlott, közönséges Bál fog, ezen végre tartatni. Mind a' tántzólo szála, mind az oldal épületek úgy lesznek kivilágítva, mint leg elsőben voltak. A' Bemenetel 5 for. Váltóban.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jul. 1-ső napján 332 — 2-dikán 332 $\frac{1}{4}$ — 3-dikán 332 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Szemeréről T. N. Győr Vármegyéből ilyen tudósítást közlöttek e' napokban velünk:

Emlegettek az újságírók egy Lübeckben 1752-ben született és 6 esztendőskorában megholt gyermekét különös elmeheli talentomáról. Nevezetesen a' volt a' hír felőle, hogy már 3 esztendőskorában írni, és olvasni tudott, 4, 's 5 esztendőskorában pedig öly jó Historikus volt, hogy akármellyik Időszakasznak történeteit több nyelveken tsudálatos készséggel elő tudta beszélleni. — Sokkal jobban magára vonta a' Világ' figyelmetességét a' közelebbi időben egy másik gyermek. Ez a' most folyó századnak elején, alatson sorsú szüléktől Erlanga mellett egy faluban született. A' többek között azt hírelték erről, hogy már harmadfél esztendőskorában úgy meg tanult magában tsupa kréta segítségével három nyelven írni, és olvasni, hogy mint valami tsudának látására messze földről elmentek hozzá. Meg látogatta a' Vajmári Fejedelem is, kinek annyira meg tetszett, hogy Szüléitől el kérté, és Erlangába két nevelők által neveltette, 's taníttatta. Napoleon is mikor Német országon hadakozott, el ment látására, 's ebédjére is méltóztalta. Ekkor tsak 9 esztendőskor volt; még is már Oskoláit elvégezte, és 9 nyelven beszéllt. — 14 esztendőskorában elment utazni. — Mi lesz belőle, várja a' Világ.

Imé itt nálunk is van a' Természetnek egy valóságos remeke. — Argay Antal ennek a' neve. — Tek. Argay Mihály úrnak első szülöttje. — Éppen most van a' hatodik esztendőskorában. — A' minap, midő a' tűz Szombathely városának szörnyű károkat okozott, jelen volt ott egy

öreg utazó Tudósis, és úti szereit el vesztette. Onnan útját ide vette Tek. Argay úrhoz. Hozzá fogván itt az említett jeles talentomú gyermeknek tanításához, mind az írásban, mind egyéb tudományokban annyira vitte rövid idő alatt gyenge tanítványát, hogy kivált a' Mathesishben tett előmenetele mindnyájunknak bámulást okozott. Kedves Atya ura 12 napig nem volt oda haza. Mikor elment, fia még deákul nem tudott, és haza jöttkor ugyan attól szép deák beszéddel fogadtatott. Következvén pedig a' Pünköst innepe ugyan az ezen szép beszédét, mellyet ide írunk, ditséretes bátorsággal el mondotta:

Parnasszus hegyén még nem jártam; úgy-de nem is rég
Pallás hogy álbe veve, 's Szent kebelébe teve.
Egi Minszvánaak köszönöm biz e' titkos Atyának:
Mennyei hogy Levele jött; tüze is le vele.
Ez oka téj helyett Kuzsall vizet ad vala, mellyet
Tölt tele tsordúltig, oda gyült sokaságnak is üntig
Osztogat, áldja 's örül, széke rabintja körül.
Gyenge Musák is elé jöttek arra felé:
Ifjú kiált ott! Izenet vala mit ki kiáltott?
Az idő szárnya repül; rodd fel a' mire kerül.
Úgy van: a' Böltsék után ki jár a' boldogok után
Angyali szent örömet zsákra rakásra tömet.
De ha tsak így nő fel; valamint az essős idővel
Nyárban az erdei vad gomba, goromba marad.
Egbeli Szent Lélek Isten! mivel általad élek;
Oh soha nem heverő, mennyei titkos erő!
Vezérlj! Mint méhek lepik a' rózsát, mikor ékek
'S a' violát keresik, ha bele harmat esik:
Úgy szívem ortzádat vagy látia, 's hallani szádat
Mennyei mert ajakad; méz folyamatra fakad.
Egi malasztod nyújtsd Te világod előmbe ma meg
gyűjtsd
Légyen hogy a' maradó menybeli kintset add.
Egő Szívétneknek törvényi helyette vezetnek:
Szállt nagy erő ma belé gyenge Hitem nevelé
Sérátok és Szentek, kik a' boldogságha be meatek
Titkokat énekelő nagy sereg ált hol elő
Hallelujával, ma'sikával Szent Huholyával
'Sámolyi széke körül sok ezer Angyal örül.

Ha nem maga készítette, hanem tsak úgy mondotta is el ezen verseket a' fennirt gyermek (mert a' tudósításban ez világosan ki nints téve) még is nagyon sok az. — Ha pedig maga ő a' Versíró: már

úgy bámulnunk kell e' Természet' remekét, és szívesen elnézhetjük még a' versekben lévő hibákat is, annálval inkább; mivel az ilyen Leoninus versek éltebb. Poétának is dolgot adnak. Ama híres *Bürger* is ilyen hymnusokon, de nem ilyenkorán kezdte a' versírást. — Kár, hogy a' fent írt jeles gyermeket tsetszopó korában dajkája elejtette, 's e' miatt meg siketült.

Pesten a' múltt Junius' 25-dikét mint a' tudományoknak Magyar országban ujj és jobb rendbe hozatásának innepét, szokott czeremoniával ülté meg a' helybeli Universitas. Az Ifjuság, a' Fanító Urak, és számos Tudományok' baráti gyűlteke össze az Universitas' Templomába. Mélt. *Paintner Mihály* Püspök úr tartotta a' nagy Misét. Az Isteni tisztelet végezetével az Universitas' szálájába sereglett a' Gyülekezet. Itt Mélt. Rektor *Brezanóczy Adám* úr alkalmatossági beszédet tartott arról, hogy a' Tudományok' ujj rendbe lett hozása által mennyit nyert a' Hazai Ifjuság.

Kalotsán Junius' 17-dikén tartott néhai megboldogult Nagy Méltóságú *Gr. Kollonits László* Érsekért a' halotti végtisztelet. A' Mélt. Familia, a' Nem. Káptalan, és a' Kir. Kamara Commissariusai semmit el nem mulattak, hogy ezen halotti pompát minél diszesebbé tehessék. A' több czeremoniák között különösen ékes volt az a' Dánat-Alkotmány Castrum Dolonis, melly a' Templomban volt emelve. A' familia' czimerei, 's több száz gyertyák ékesítették azt. Oldalain Chronosticonok voltak. Szépek voltak azon 4 Pyramisok is, mellyeken ilyen irások olvastattak: *Deo pietate.* — *Regi Fidelitate.* — *Gregi vigilantia.* — *Patriae charitate.* Mélt. Báró *Olováczy Bernáthffy József* úr pedig e' szomorú alkalmatosság-

ra szép deák versezetet nyomtatattott, melly a' Vendégek közt ki osztatott.

J e l e n t é s.

Szükséges tudni mind azoknak, a' kik vagy foglalatostkodnak, vagy pedig csak gyönyörködnek a' törvényes dolgokban, hogy itt közelébb ilyen czimű munka jött ki:

Ratio Jurisprudentiae Hungaricae cum quibusdam locis ejus obscuris adductum Kelemenianum. Találtatik itt Bétsben Professor *Márton József* úrnál. — Az árra könnyű borítékba kötve 1 for. 30 xr. Váltóban.

ANNUNCIATIO.

Institutionum

Juris Ecclesiastici Publici, et Privati
cum applicatione

University Library Cluj a d

Hungariam, et Austriam;

Quas infrascriptus propter nimium chartae, et typhothetarum pretium erga praenumerationem edere parat. Eapropter humanissime invitat omnes, quos lectio juris Canonici delectat, ut se usque finem Augusti anni labentis vel apud Auctorem, vel apud bibliopolam Josephum Eggenberger Pestini praenumerare velint. Pretium praenumerationis pro toto opere sunt 10 flni. Qui pro decem exemplaribus praenumeraverit, undecimum gratis habeat ita tamen, ut ablationis exemplarium Pestino expensas ferat. Sperat autem Auctor primum tomum parandum pro Nundinis Pestinensibus S. Leopoldi; alterum vero paulo post proditurum. De munda charta, et correctae impressione factae sunt dispositiones. Datum die 16 Junii A. 1817.

Adamus Brezanóczy,
Im Univ. Pest. Juris Escl. Prof. P. O.